

Toplumsal Rol Kategorileri Bağlamında “Horoz” ve “Dünyanın Nizamı” Başlıklı Hikâyeler

Elif Öksüz Güneş

¹Doç. Dr.

Karadeniz Teknik Üniversitesi
Edebiyat Fakültesi
Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü
elif.oksuz@hotmail.com

Gönderim Tarihi/Received:
09.05.2021

Kabul Tarihi/Accepted:
28.02.2022

Alan Editörü/Field Editor:
P. Ölker

Öz

Bireysel varlığı ile kolektif kimliğini kurma aşamasındaki insan, ben’ini ve ötekini tanımlama çabalarında sosyal normlardan bağımsız davranamaz. Bu normlar kadın-erkek şeklinde biyolojik cinsiyete dayalı yapılan kategorilendirmede toplumsal cinsiyetin oluşmasına yol açar. Erkek kendisine güç, akıl, bilgi, muhakeme ve yönetme kabiliyetini yakıştırıp buna göre davranıp güçsüzleri kendisine itaat ettiren kadın, uysallık ve zayıflıkla tanımlanır. Bu durum sadece biyolojik bakımdan kadın olanlar için değil, erkekler için de geçerlidir. İçinde yaşadığı toplumun davranış normlarını başarıyla eserlerine yansıtan Ömer Seyfettin, benlik ve kimlik algısını “Horoz” ve “Dünyanın Nizamı” adlı hikâyelerinde toplumsal cinsiyetin hiyerarşisini miras olarak kendinden sonrakilere aktaran kadınlar ve erkekler cephesinden katmanlı biçimde kurguya taşır. İlk katmanda kadın-erkek arasındaki hiyerarşik ilişkide erkek egemenliğini insan dışındaki canlılardan örnekler. Erkeğin simgesi olarak gösterilen horozun kümesteki egemenliğini, babanın evdeki hükümdarlığıyla bütünler. İki hikâyede de erkeğin kadına fiziksel, psikolojik şiddet uygulaması; evin efendisi olma hakkını kendinde görmesi, bunun kadın tarafından onaylanması işlenir. İkinci katmanda babanın oğula kendi hâkimiyetini tanıtması söz konusudur. Baba varken oğulun söz hakkının bulunmaması; ancak babadan sonra ya da kendi evleri olduğunda erkeklik/güç iddiasında bulunabileceği ve bunun kadın tarafından onaylanması dile getirilir. Bu yazıda “Horoz” ve “Dünyanın Nizamı” adlı hikâyeler ekseninde kadınların ve erkeklerin toplumsal kaderlerini değiştirmekten ziyade, mevcut yazgıyı kendilerinden sonraki nesillere kültürel miras şeklinde sunmaları eleştirilecek ve konu, “erkeklik/masculinity çalışmaları” bağlamında değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Toplumsal Cinsiyet, Hegemonya, Ömer Seyfettin, Horoz, Dünyanın Nizamı.

Social Role Categories in The Stories Titled “The Rooster” (Horoz) and “The World’s Order” (Dünyanın Nizamı)

Abstract

In the stage of building a personal entity and collective identity, humans cannot act independent of social norms in their attempts to define the self and the other. These norms first arise under the categorizations based on biological sexes (male and female) and bring about the development of gender in the course of time. He ascribes power, intelligence, knowledge, reasoning and management skills to himself while charging subordinates with obedience. Woman is defined by meekness and weakness. This does not only apply to biological females but also to powerless males. Ömer Seyfettin, who successfully reflects the behavioural norms of his society in his works, fictionalizes the self and identity perceptions in his works “the Rooster” and “the World’s Order” through men and women who bequeath the hierarchical order of gender roles to the next generations. Firstly he presents the dominance of men in the hierarchical relationship between woman and man by exemplifying non-human creatures. The representative value of the male complements the dominance of the rooster, which is shown as its symbol, in the henhouse and the father’s dominance at home. Both stories depict the physical and psychological violence against women, man’s self-righteousness about being the head of the household and the justification of it by women. Secondly, the stories describe the man in power or father who introduces himself to a powerless man or his son and narrate that the latter can only claim manhood or power and women may approve of it only after his father or after he has his own home. In this article, it will be evaluated in the context of “masculinity/masculinity studies” by criticizing the fact that women and men present the current destiny as cultural heritage to the next generations rather than changing their social destinies on the axis of the stories called The Rooster and the Order of the World.

Keywords: Gender, Hegemony, Ömer Seyfettin, “Rooster” (Horoz), The World’s Order (Dünyanın Nizamı).

GİRİŞ

Biyolojik cinsiyetin ayrımı olan kadın ve erkek kelimeleri zamanla cinsiyetten ziyade, toplumsal rollerle anlam kazanmaya başlar. Erkek/eril güçlü, dışa dönük, akıllı, sert, soğukkanlı, hükmeden; kadın/dişi güçsüz, içe kapanık, duygusal ve fedakâr şeklindeki kalıp yargılarla tanımlanır. Eriller tahakküm yoluyla yönlendiren, onaylanan taraf biçiminde; dişiler ise eril gücün isteklerine göre yönlendirilen, kendisine sunulanları onaylayan, diğer cinsin varlığı altında tanımlanan, reddetme gücünden yoksun ve kabullenmekten başka seçeneği bulunmayan bir konumda değerlendirilir.

Kadının kendilik atılımlarını çerçevlendiren sınırların dışına çık(a)mama durumu, eril egemenliğini öz rızasıyla onaylama ve destekleme edimleri ile nesilden nesile aktarılan pasif süreç hâlinde ilerler. Böylece toplumsal ürüne dönüşen kadına, rollerini eksiksiz şekilde yerine getirdiği oranda varlığını devam ettirme şansı verilir ki kendisi de bunu özümser. Hem kadın hem de erkek kendilerine biçilen rolleri içselleştirdikten sonra, bunu sürekliliğini sağlamak amacıyla çocuklarına kadınlık ve erkeklığın toplumsal cinsiyete yüklediklerinin devamlılığını koruyacak biçimde rol öğretiminde bulunurlar. Rollerin benimsenmesini sağlayacak söylemleri sürekli tekrarlarlar; biyolojik cinsiyete uygun davranış geliştirmeleri için onlara yol gösterici işlevini üstlenirler. Özellikle anne ile babanın aile içindeki tutum ve davranışlarından başlayarak genişleyen ve sıradanlaşan hiyerarşik düzen, toplumsal boyut kazanır. Bütün eril ve dişil unsurları kapsayacak şekilde gelişen bu düzen, yaşamın tüm aşamalarında inşa edilen ya da kurgulanan iktidar/otorite odakları meydana getirir. Biyolojik cinsiyetlerden ötürü, erkek olmanın ayrıcalığını kullanarak üstünlük iddiasında bulunan erkek egemen dünyada ezildiklerini belirten kadınların varlığı, bütün kadınların tepkisinin aynı ve onaylama düzeyinde olmadığını göstergesidir. Bireysel ve toplumsal alanlarda insan olmanın verdiği hakların erkekler tarafından ellerinden alındığını düşünsel ve eylemsel şekilde dile getiren kadınlar, bireysel kimliklerinin erkekler tarafından tanınmasını talep ederler. Onların bu talebi "*kendine ait bir tarihinin olması gerekliliği ile varoluşunu*" (Eliuz, 2009, s. 22) kuran ve temel hedefi kadının erkeğin nesnesi şeklinde görülmekten kurtularak erkekle birlikte tanımlanmayan kimliğini kazandırmak olan feminizmin hareketini başlatır.

Üç evrede gelişme gösteren feminizmin ilk aşamada kadınların oy kullanma, mülkiyet ve eğitimde eşitlik talepleri; ikinci aşamada ırk, dil, din, toplumsal cinsiyet gibi kavramlar çerçevesinde kadın sorunlarına çözüm arayışı ve ilk evredeki taleplerini yasalarla güvence altına alan kadınların sosyal yaşamına da yansıtma gayretleri; üçüncü aşamada ise toplumsal değişime gidecek yolu açacak bilinçlenmeleri dikkat çeker. İkinci dalgada bireysel sorunlar ve farklılıklar ele alınırken erkekler hemcinslerinin sadece kadınları değil; fiziksel, kültürel, maddi bakımdan daha güçsüz durumdakileri de ezdiğini belirtirler. Ezilen erkeklerin de kadınlar gibi kendi haklarını ve bireysel özgürlüklerini koruma altına alma gayretleri, kendi sıkıntılarını dile getirmeleri erkeklik/ masculinity çalışmalarını başlatır. Böylece biyolojik cinsiyetlerin sabit olduğu; fakat toplumsal ve bireysel haklar hususunda çeşitlilik ve farklılıklar ile şekillenen çoklu değişken yapı doğar. Bunlar kendi aralarında 'iktidar stratejilerini belirleyen' ve 'uyum sağlayanlar' şeklinde gruplaşırlar. Grup üyeleri biyolojik açıdan kadın ya da erkek olmaktan ziyade, toplumsal bağlamda erki elinde bulundurma bakımından önem kazanan erkeklik, sadece kadınları baskı ve etki altına almayı değil, ekonomiden politikaya, kurumsal işleyişleştikten kişiler arasındaki ilişkilere kadar uzanan çok yönlü hiyerarşik düzeni ifade eder. Bu düzen, "toplumsal cinsiyetin ideolojisinde ve imgelerinde ve de gündelik yaşamın pratiklerinde değişime" (Connell, 2019, s. 339) zemin hazırlar, toplum yapısının derin iç mekanizmasını biçimlendirerek sosyal kalıpların kadın ve erkeği otoriter olma, diğerleri üzerinde baskı kurma yeterlilikleri bakımından sınırlandıran bir işlev kazanır. Dolayısıyla "hegemonik erkeklik, ataerkinin meşruluğu sorununa hâlihazırda verilmiş, kabul gören yanıtı somutlaştıran toplumsal cinsiyet pratiği tertibatıdır. Bu itibarla toplumda erkeklerin baskın, kadınlarınsa madun konumda kalmalarını teminat altına alır veya alması beklenir" (Connell, 2019, s. 150-151). Sosyal ilişkilerin kapsamını,

biçimini ve yönünü değiştiren “hegemonik erkeklik kadınlar üzerinde tahakküm kurmaya yönelik spesifik bir stratejiyi içer[ir] ve bu doğrultuda hegemonik erkeklik nosyonu, aslında kültürel açıdan idealize edilmiş bir forma, öznel ve genel bir projeye belki de bir hedefe, bir kurucu noktaya işaret” (Türk, 2011, s. 165) eder. Fiziksel, ekonomik ve söz söyleme yetisi bağlamında diğerlerine oranla daha güçlü erkekler ya da erkek rolü üstlenenler hükmü altına aldığı güçsüzleri, ikincil konuma iter ve baş eğdirir; bu durumun devingen bir süreç olduğunu kabullendirirler.

Toplumsal Rol Kategorileri Bağlamında “Horoz” ve “Dünyanın Nizamı” Başlıklı Hikâyeler

İçinde yaşadığı toplumun siyasi ve kültürel süreçlerinden doğan sanatkar, aynı zamanda mevcut sürece de yön tayin etmeye çalışır. Bireysel tarih ile toplumsal tarihin beslediği kaynaklarla eserini yazarken hem iyi bir gözlemci hem de söylem ustasıdır. Türk edebiyatında “anlatılarında bireyin kendisini kimliksel ve kendilik anlamında konumlandığı bağlam[ı] temel sorun” (Durmuş, 2014, s. 87) olarak gören sanatkarlardan biri Ömer Seyfettin’dir. O, “öykülerinde yaşadığı çağın politik ve toplumsal sorunlarını belli bir dünya görüşü çerçevesinde” (Apaydın, 2006, s. 14) ele alır. Bunu yaparken “hiçbir şeyi ferdin özel meselesi olarak almaz. Ona göre her ferdi görünüme sahip mesele, aslında sosyal boyutları olan bir durumdur” (Argunşah, 2006, s. 54). O, hem millî hem de toplumsal bilincin oluşmasında etkin rolü bulunan kimlik algısını toplumun çekirdeğini oluşturan aile kurumundan başlayarak bireyden topluma uzanan sorgulamayla edebî metne aktarır. Toplumun davranış kodlarını edebî metinler aracılığıyla sunan Ömer Seyfettin, “Horoz” ve “Dünyanın Nizamı” hikâyelerinde toplumsal cinsiyetin kadın ve erkeğe yüklediği rollerin kimlik kazanmaya etkisini konu edinir. Kadın ve erkeğin bu rollere bakış açılarını kurgu dünyasının imkânlarından yararlanarak kaleme alır.

İki hikâyede de genç bir kızın erkek egemen dünyaya bakış açısı aktarılır. “Horoz”da evin bahçesinde yer alan kümesteki horozun tavuklara davranışları ile babasının ev halkına tavırları arasında ilişki kuran genç kız, toplum tarafından aşırı yüceltilen ve özellikle kadınlar tarafından bu yüceltmeye destek verilen erkeğin ruhunu horoz aracılığı ile anladığını belirtir. Horozun tavuklara karşı sergilediği acımasız davranışlarını eril kimlikle özdeşleştirerek evlilikten adeta ürken kıza, ailesi tarafından “deli” nazarıyla bakılır:

Ben genç kızların hayallerinde rüya bulutlarında kurulmuş esirî bir taht üstüne oturttukları ‘koca’ denen mabudun ruhunu anladım. Yani erkeğin mahiyetini biliyorum. Ondan öyle ürkiyorum ki... Böyle bir isteyen çıktı mı sanki bir ejderhanın ağzına atılacakmışım gibi bağırmaya, haykırmaya, kendimi yerlere çarpmaya başlıyorum. İşte bunun için evde bana deli diyorlar (Ömer Seyfettin, s. 480).

Tavuklara olan davranışlarından ötürü “zalim” diye adlandırdığı horozu/erkeği hiçbir kadının kendisi kadar anlayamadığını belirten genç kız, kümesteki tavuklar özelinde dişi varlıklara/ kadınlara acır. Masum olarak nitelendirdiği tavukları çalışkan, besleyen, koruyan, üretken varlıklar şeklinde tanımlar. Ancak onların bu olumlu vasıflarının rahat olmaktan ve takdir edilmekten ziyade cezalandırılmalarına yol açtığı için de üzülür:

Ah bu tavuklar... Dünyada bunlar kadar sevimli, bunlar kadar kendi hâllerinde, bunlar kadar saf, bunlar kadar masum bir mahlûk var mıdır? Hayatları bütün bir vazife, bütün bir fedakârlık destanıdır. Bizi beslemek için muntazaman yumurtlarlar. Cıvciv çıkarmak için haftalarca karanlıkta aç, susuz, uykusuz, güneşsiz, eğlencesiz yumurtaların üstünde yatarlar, kendi hararetleriyle yavrularını canlandırırlar. (...) Onları korumak için en müthiş hücumlara karşı kanat açarlar, kendilerinin yüz misli büyük bir düşmanın üstüne atılırlar. Ama bu ulviyetleri, bu ahlâkiyetleri sanki bir günahmış gibi Allah zavallıların başına korkunç bir bela musallat etmiştir: Horoz... Kumesin bu mağrur kralı zulümden başka

hiçbir şeyden tat almayan müstebit bir Neron'dur. Vazife, fedakârlık, muhabbet, şefkat, merhamet nedir bilmez! Dehşetli bir hodgamdır. Yalnız tuvaletiyle, kör boğazıyla, keyfiyle, nefsiyle meşgul bir geveze... Bizim kümesinkisi ihtimal bu kralların en reziliydi. (Ömer Seyfettin, s. 481).

Hikâyede tavukların fedakârlıklarının, merhametinin, özgeci tutumlarının aksine horozun bencilliği ve acımasızlığı ön plana çıkar. Bütün bunlara rağmen "başında vahşi ruhunun timsali bir balta şeklinde kıpkırmızı bir taç... Hançer gibi keskin gaga[sı]" (Ömer Seyfettin, s. 482) bulunan horoz, tavukların hiçbirini sevmemesine rağmen ikramda bulunacakmış gibi gıdaklayıp yanına çağırırdıktan sonra onları hırpalar, canlarını yaktıktan sonra ise ilgilenmez. Adeta, sadece eziyet etmek için onlara yaklaşır. Eserde kahraman/ben anlatıcı konumda bulunan genç kız, horozdan nefret eder. Kadın yaşamının önemsizliği, değersizliği ve anlamsızlığı genç kızın duygularında ve otoriteye bakış açısında hem kaos yaratır hem de yıkıcı bir korkuya sebep olur. Bu nedenle horozun tavukları bir şey verecekmış gibi yanına çekerek eziyet etme yöntemini o da horoza uygular. Yem atarak yanına çağırıldığı horozu, başına attığı taşla öldürür ve bunu "birkaç senenin birikmiş intikamı" (Ömer Seyfettin, s. 481) ile yapar. Genç kızın tutumunun ardında horozdan hareketle erkeğe/eril tavırlara muhalefet gizlidir. Kahraman anlatıcının imge dünyasında erkekler müsamahasız, zalim, bencil, yargılama yetisini elinde tutan güçlü kişilerdir. Kadın bedenini ve zihnini denetleme, sınırlarını belirleme hakkını kendinde gören erkek/horoz/baba özellikle güzel, bakımlı ve sakın dişileri sürekli rahatsız eder. Horozun, tavuklar arasında sıklıkla eziyet ettiği güzel, bembeyaz tüylü, tatlı, sakın bir görünümüne sahip olan Nemse tavuğuna muamelesi tüylerini yolmak, boynunu yerlerde sürüklemektir. Erkeğin kadın bedeni üzerindeki tutumundan rahatsız olan genç kızın birkaç senenin birikmiş intikamı şeklinde horozu öldürmesi aslında eril bakış açısına yönelik nefretinin dışavurumudur ve bunun etkisiyle adeta 'gücünün yettiği' horozu öfkesini yönlendirdiği nesne/ kurban olarak seçer. Hem tavuklar hem de kendinden güçsüz ve küçük horozlar üzerinde hegemonya kurduğuna inandığı güçlü horozu yok etme isteği genç kızın eril hâkimiyete tavrı olarak ortaya çıkarken aynı zamanda dişi/kadın doğasını yüceltme arzusunun da tezahürüdür. Onun bu davranışı dişi bedende eril tavır barındırma eğiliminden kaynaklanır. Çünkü "erkek ve eril, erkek bedeni imlediği gibi pekâlâ dişi bedeni de imleyebilir, kadın ve dişil de dişi bedeni imlediği gibi kolaylıkla erkek bedeni imleyebilir" (Güdeklî, 2016, s. 51). Dişi hemcinsleri şeklinde gördüğü tavuklara acıma duyguları ve dişi bedenleri kendi istediği şekilde yönlendirme, onlara erkeksi bir tavırla egemen olma arzusu hususunda erkekten farklı davranmaz. Güçlü erkeğin güçsüzü ezmesi gibi genç kız da kendisinden zayıf ve pasif konumdaki tavukların yaşam alanlarına karar verme hakkını kendinde görür. Buna rağmen kümesteki büyük/otoriter/hegemon/güçlü horozun küçük/güçsüz horozlara yaklaşımını eleştirirken güçsüz olan erkeğin de dişi muamelesi gördüğü dikkatini çeker, onlara acır: "Küçük yavru horozlara hiç göz açtırmaz, hatta zavalluları öttürmez, öttüklerini duyunca koşar, mahmuzlarının altına alır, kan revan içinde bırakırdı. Gagasının darbesinden ciocioler de kurtulamazdı. Kazara önündeki yeme yaklaşıtlar mı onarı hançerler, hatta bazılarını öldürürdü bile" (Ömer Seyfettin, s. 482).

Hegemonik erkeklik dinamik yapısını her an kaybedilebilir bir statü oluşundan alır ve durağanlıktan ziyade dinamik bir süreci ifade eder. Küçük horozlarla tavuklarla/dişilerle aynı düzlemde muhatap olan, güçsüz canlılara acımasızca davranan egemen horoz, kendinden güçlüler karşısında tüm hegemonyasını yitirir: "Zalim olduğu kadar korkaktı. Havadan bir çaylak geçse korkudan tuhaf tuhaf bağırır, büzülür, birden bire küçülür, kanatlarını yukarı çeker, şaşkınlığı bir müddet devam ederdi." (Ömer Seyfettin, s. 482). Horozun/erkeğin kendinden güçlüler ve kendinden zayıflar karşısındaki durumunun farklılaşması, hemcinsleri ile hemcinsi olmayanların nezdinde konumunun değişmesine yol açar. Horozun bu devingen statüleri, genç kızın horoza nefreti ve onun hakkındaki düşünceleri otoritelere karşı duyduğu korkunun yansımasıdır. Genç kız adeta kendi özgürlüğünden, güvenliğinden mahrum bırakılmanın korkusunu yaşar. Her gün tavukların maruz kaldığı zulmü dişi

bir varlık olarak durdurma ihtiyacı duyar. Güvenliğini sağlamak ama bunu geçici değil sürekli kılmak için de horozun hayatına son vermeyi çözüm yolu olarak görür. Tavuklara horozsuz özel bir yaşam alanı inşa etme niyeti taşıyan genç kız, horozun eziyetlerini eleştirdiğinden onu öldürür. Babasının/erkeğin evdeki hâkimiyeti de dikkate alındığında genç kızın bu eyleminin kadınlık özsaygısına yönelik tehditlere güvensizlik duygusu içerdiği görülür. Çünkü metinde “iğdiş edilme karmaşasının son derece belirgin görüldüğü kadınların önemli bir niteliği olan erkeklerden öç alma arzusu” (Horney, 1998, s. 51) dikkat çeker. Zira babası ile horozun davranışları arasında bağ kuran genç kız tabiat, zihniyet ve kabalık bakımından aralarında fark olmadığını düşünür:

Babamı da bir horoza benzetmeye başladım. Onun da tipinde bir horozluk vardı. (...) Öfkesiyle evi tir tir titetirdi. Annem otuz senelik karısı olduğu hâlde daha yanında sigara bile içemiyordu. Kardeşlerim, ağabeyim bahçedeki yavru horozlar gibi ağızlarını açamazlar, ona cevap veremezlerdi. Dikkat ettim. Babam horoza benzediği gibi Şale tarzında yapılmış evimiz de büyük bir kümese benziyordu. En iyi tünek yani yukardaki balkonlu salon babamın yatak odasıydı. Biz bütün ev halkı bir sürü tavuk... Nazarında hiç ama hiç ehemmiyetimiz yoktu. Hizmetçileri döver, uşakları kovar, mutfığa karışır, kardeşlerimi azarlar, anneme gık dedirtmez, bana göz açtırmazdı. Evde münhasıran yalnız o vardı. (Ömer Seyfettin, s. 483-484).

Horozun ve babanın hâkimiyet anlayışı erkeğin kadına değil, efendinin köleye davranışına, onunla ilişkisine benzer. “Georg Simmel bu bağlamda ‘toplumsal açıdan erkeğe verilen büyük önemin büyük olasılıkla erkeğin güç üstünlüğünden kaynaklandığını’ tarihsel olarak da cinsler arası ilişkilerin kabaca efendiyle köle ilişkisi gibi tanımlandığını söyler. Dolayısıyla ‘kendisinin efendi olduğunu sürekli aklında tutması gerekmezken kölenin köle olduğunu hiç aklından çıkarmaması efendinin ayrıcalıklarından birisidir” (Horney, 1998, s. 69). Babanın/erkeğin evin efendisi olduğunu ve evdeki görevlerini genç kız, erkek kardeşleri, annesi ile hizmetçiler sürekli olarak hatırlarlar. Babanın nezdinde ailedeki tüm kadınlar ve kendisi dışındaki erkekler hizmetçi statüsünden farklı değildir; hepsinin konumu evde aynı düzlemde. Evin üst katındaki balkonlu büyük odanın, yani evin en rahat yerinin babaya ait olması onun herkesi kontrol edebileceği bir alanı kendine yaşam alanı seçmesinden kaynaklanır. Bu durum, erkeğin mekâna olduğu kadar içinde ve dışında yaşayanlara da hâkimiyet, denetim, gözetim duygularından beslenen otoritesinin saygınlık gösterenleridir. Kümesi ve evdeki düzeni gözlemleriyle eril gücün ve biyolojik bakımdan erkek olmanın ayrıcalığının farkına varan kız, erkekler arasındaki hiyerarşik hegemonyanın da ayırıcına varır. Çoğunlukla ataerkil toplumlarda baskın erkeklerin diğer erkekleri ikinci konuma itmeleri neticesinde farklı bir görünüm kazanan erkeklik, hegemonik baskıda üstün olandan yana işlerlik kazanır. Biyolojik bakımdan erkek olsa da başarı, statü, güç, saldırganlık, cesaret gibi niteliklere daha az sahiplik durumu, erkeği ikincil konuma atar. Farklı alanlarda iktidara sahip olanlar olmayanları kadınsılaştırır ve kadınlar üzerinde kurdukları egemenliği diğer erkeklerle de uygularlar. “Bu durum erkekler arasında hiyerarşik ilişkilerin oluşmasına, erkeğin erkeği ezmesine, onun üzerinde hegemonya kurmasına yol açar. Hegemonik erkeğin ezdiği erkekler ve kadınlar arasında da başka bir hegemonik ilişki kurulur. Ezilen erkekler kendi bastırılmışlıklarını kadınlar üzerinden gidermeye ya da onlara çeşitli şekillerde hükmetmeye çalışırlar. Dolayısıyla toplumsal cinsiyette kendi içinde ayrı bir hiyerarşik düzenin varlığı işlerlik gösterir” (Öksüz Güneş, 2020, s. 24). Eril gücün babadan oğula geçen, yani erkekten erkeğe aktarılan bir güç olduğunun farkındaki genç kız, babayla rekabete girişme gücünü kendinde bulamayan erkek kardeşlerinin evdeki konumlarını bu hiyerarşik düzen bağlamında tahlil eder. Hikâyedeki “Onun dehşetinden ürken yavru horozlar meydanı boş bulunca ötmeye özenirler. Belliydi ki yalnız müstakil bir kümes bekliyorlar” (Ömer Seyfettin, s. 484) ifadesi güçlü erkeğin/babanın etki alanının dışında ya da onun olmadığı durumlarda evin diğer erkeklerinin/horozlarının ses verme niyetlerini kurguya taşır. Genç erkekler, babanın gücünü kaybetmesinden sonra veya kendi evlerini

kurduklarında otorite olacaklarının farkındadır. "Bu nedenle 'bir aile sahibi 'olmak ve onu geçindirmeyi başarmak bizatihi kendine ait bir 'iktidar alanına' sahip olmak anlamına gel[ir]. Bunu başaran her erkeğin artık kendine ait otoritesini tesis edebileceği 'kendi cenneti'" (Sancar, 2013, s. 124) oluşur. Genç kızın ağabeyleri de kendi müstakil kümelerinde kuracakları tahta oturmayı beklerler. Bu süreçte, genç kızın evdeki erkek egemenliğine olan tepkisini ve öfkesini gidermeye çalışan anne, durumu "dünyanın nizamı" şeklinde değerlendirirken erkek egemenliğini kayıtsız şartsız kabullenmekle kalmaz, kızına da dikte eder: "Dünyanın nizamı böyle kurulmuş! Kadın kadın! Erkek efendi! Namuslu insanlar bu kaidenin dışına çıkmazlar" (Ömer Seyfettin, s. 485).

Otoritenin istikrarının sağlanmasında annenin kızına telkinleri ve düzeni korumaya yönelik öğütleri dikkat çekicidir. Bu hususta kadın, erkek egemenliğinin devamlılığını sağlayan destekçi işlevindedir. Annenin "kadın kadın, erkek efendi" sözleri efendi ve köle karşıtlığındaki söyleme göndermede bulunurken insanı bir bütün olarak ele almaktan ziyade kadın ve erkek karşıtlığındaki kategorilendirmeye tabi tutar. Böylece iktidar ilişkilerindeki karmaşık yapıya kendince bir düzen kazandırmaya çalışır, gönüllü itaati tercih eder. Weber'e göre bir toplumda otorite duygusu insanlar yöneticilerine gönüllü olarak itaat ettikleri zaman başlar. Eğer insanların itaat etmeye zorlanmaları gerekiyorsa, bunun nedeni, yöneticilerin meşru olduğuna inanmayışlarıdır (Sennett, 2005, s. 30). Hareket serbestliğine sahip olmayan, sigarasını bile kocasının yanında içmeye çekinen anne, kapatılmaya ve ikincil konuma itilmeye gönüllü davranır ve bu konuda bir sonraki nesli/kızını kendi kabullerini onaylamaya davet eder. Böylece baba hem erkek evlatları hem de kadınlar ve hizmetçiler tarafından onaylanmış olur. Dolayısıyla genç kızın toplumda kadın doğmaktan kaynaklanan zayıflık duygusunun oluşmasında, annesinin/kadınların toplumsal cinsiyetin dayatmalarındaki mirası önem arz eder. Hikâyede horoz ve babadan oluşan eril unsurların her ikisi de yaşadıkları mekânlardan ve dışilerin kendilerine itaatlerinden aldıkları "güçle diğer insanları disipline sokarak yönlendirmek ve daha yüksek bir standarda göre hareket etmelerini sağlamak" (Sennett, 2005, s. 25) amacını güderler. Metinde anne, erkeğin/babanın ve erkek evlatların otoritesini doğal bir durum olarak karşılamanın yanı sıra bu otoriteye itaati de sıradanlaştırır. Kızını/kendinden sonraki dişil unsuru itaat konusunda uyarırken dünyanın düzenini kabullenmeye çağrıda bulunur. Erkeği dünyanın nizamını sağlayan unsur olarak değerlendiren anne, babanın otoritesinin meşruluğunu kabul etmiş ve ettirmeye çalışırken genç kız, iktidarın yapısını hem sorgulama hem reddetme aşamasındadır. Bu aşamada o, egemen iktidarı ortadan kaldırarak otoritesiz bir hayat sürmeyi amaçlar:

Ben horozsuz bir kümes yani kocasız bir ev istiyorum. Efendisiz, kumandasız, amirsiz, emirsiz bir hayat istiyorum. Pamuk'un ahır avlusunda geçirdiği mesut, gamsız, rahat, sakin, tatlı hayatı istiyorum. Annem diyor ki:

-Dünyanın nizamını bozacaksın, her kadına mutlaka bir erkek lazım!..

...

Eğer bu doğruysa babamın kahır kâfi değil mi? O ölürse evimizde büyüğün korkusundan ötemeyen kaç tane yavru horoz var! Yeni kümelerle tıklılmakta, yabancı horozların gagalarını yemekte mana ne? (Ömer Seyfettin, s. 486)

Genç kız, özgür olmanın yalnızca var olan iktidarın yıkılmasıyla değil, egemen iktidardan bütünüyle uzaklaşmakla gerçekleşeceğine inanır. Çünkü iktidar kendi devamlılığını sağlayacağına inandığı diğer otoriteleri destekler ve besler. Horozun kümesteki egemen konumu ile babasının evdeki konumunun aynı düzlemde olduğunu düşünen genç kız, geleneksel otoriteye başkaldırı niyetiyle hareket eder; erkek egemen iktidarı yok etmek amacıyla babasına uygulayamadığı şiddeti horozu uygular ve erkeğin egemen gücünü kendi lehine çevirmek için horozun etki alanını azaltmaya çalışır. Ancak horozu öldürmek suretiyle uyguladığı şiddet dolayısıyla da ezen/erkek ya da

ezilen/kadın konumunda bulunmanın trajedisıyla iç çatışma yaşar. Çünkü “erkek kimliği, siyaset kadar cinsiyet düzeniyle de çelişen arzuların ve kültürel değerlerin çakışma alanıdır; bu alandaki karmaşa ‘şey’lerin doğal düzenine meydan okuma olanağını sorgular” (Günay Erkol, 2019, s. 63). Bu meydan okuma ve horozun ölümü, genç kızda kümesin daha huzurlu olacağı düşüncesini uyandırırken evin temsilcisi ve inşacısı kabul edilen babanın bakış açısına farklı yansır. Baba, evin idaresi konusunda, erkeği kadınlar üzerinde uyguladığı baskının fazlalığı oranında başarılı görür. Hikâyede bu durum horozun öldüğünü öğrenen babanın sürekli hayıflanması, onu öven cümleler kurması, tavukları çok iyi idare ettiğini, onun gibi horozu bulmakta zorlanabileceklerini belirtmesi ile somutluk kazanır.

Genç kızın horozu öldürdükten sonraki yaklaşık bir aylık gözlemleri sonucunda Horoz’un tamamlayıcısı şeklinde düzenlenen “Dünyanın Nizamı” başlıklı hikâyede tavukların yumurtlamayı kesmeleri, duvar diplerinde hareketsiz yatmaları, bütün vakitlerini uyuklayarak geçirmeleri, kümeste hüznün havasının olması dikkat çeker. Genç kız da kümesin eski şen hayatının, gürültülü, hareketli yaşamının horozdan kaynaklandığını düşünür; “horozsuz kümes mezarlığa benziyor vesselam” (Ömer Seyfettin, s. 492) sözleriyle de bunu dile getirir. Horozun yokluğunda tavukların semirdiğini, daha rahat olduğunu düşünen genç, zamanla tavuklarda hareketsizliğin, tembelliğin başladığını, kümesteki alışlageldik devingen yaşamın kaybolduğunu fark eder. Onların daha rahat yaşayacaklarını düşünürken eylemsizlikleriyle karşı karşıya kalır. Başkışı bir gece, rüyasında horozun tavuklara uyguladığı şiddetin sebebini açıkladığını görür: “Onlar dövüldükçe sevinirler. Gagalandıkça neşeleri artar, benim nazarımın altında ne kavga ne gevezelik edebilirler. Ben olmadım mı yumurtlamayı filan bırakırlar. Hepsi iğrenç birer obur kesilirler” (Ömer Seyfettin, s. 489).

Uyguladığı şiddeti tavuğa/dişiye/kadına bir lütuf gibi sunan horoz/erkek düzenin ve üretimin sağlanmasını, bunların kontrol altında tutulmasının sürekliliğini uyguladığı baskı yoluyla kurduğu otoriteye bağlayarak kendisini/yaptıklarını meşrulaştırır. Erkekler adına konuşan horoz, “biçimsel kaosun aslında kaos olmadığını savunan sözleri[yle], erkeğin olası karmaşadan, aklın ve düzenin yitirilmesinden duyduğu içsel korkuyu” (Ergun, 2009, s. 318) dile getirir. Horoz ve baba/erkek sert davranarak disiplini sağladıklarına inanırlar, güç sahibi olmak ve bu güçle diğerlerini denetimi altına almak, otoriteyi sağlamak isterler. Horoz/eril güç de içerisinde üretkenliği barındıran otorite kavramını toplumsal yaşamın düzenini ve devamlılığını sağlayan unsur oluşuna bağlayarak kendine gerekçe oluşturur. Rüyanın bu kısımlarını bir kâbus olarak değerlendiren genç kız, kanatlarını şimşek gibi açarak üzerine atılan horoz tarafından şiddete maruz bırakıldığını, saçlarının yolunduğunu, gagasının omuzlarını adeta deldiğini anlatırken kâbusun bitip ‘rüya’ya geçtiğini belirtir; düştü yaşadıklarının bitmemesini temenni eder:

“Bu korkunç rüyaya tekrar dönmek ihtimali olduğunu bilseydim hemen gözlerimi kapayacaktım. Hakikaten acının, korkunun, zulüm görmenin, dayak yemenin, gagalanmanın, didiklenmenin pek başka bir lezzeti var. Mazlumun duyduğu bir lezzet ki zalim bunu tahayyül bile edemez” (Ömer Seyfettin, s. 490).

Genç kız, “horozu bir arzu nesnesi hâline getirir” (Atasoy & Temizkan, 2020, s. 12); rüyasında yaşadıkları ile tavukların duyabileceği haz ve doyumunu bütünleştirerek mazoşist bir söylemle dile getirir. Mazoşizm “düşlemlerde, düşlerde ya da gerçek dünyada acıyı çağrıştıran durumlar oluşturma eğilimi; ya da ortalama bir insanda görülmeyen biçimde söz konusu durumlardan acı çekme[dir]. Acı çekmenin verdiği bir gerilim boşalması ya da doyum olabilir, zaten amaçlanan da budur. Doyum ya da gerilim boşalması bilinçli ya da bilinçsiz, cinsel ya da cinsellik dışı olabilir. Cinsellik dışı işlevler çok farklı olabilir: korkulara karşı güvence, işlenen günahların cezasını çekme, yenilerini işleme izni, başka türlü ulaşılamayacak ereklelere yönelik savaşım yöntemleri, dolaysız düşmanlık biçimleri” (Horney, 1998, s. 224) şeklinde kendini gösterir. Metinlerde yaşı tam belirtilmese de genç kızın, kendisine evlenilecek adayların gösterilmesinden ergenlik çağında olduğu anlaşılır. Kişinin yalnızca

cinsel doyumla ilgilenmeye başladığı dönemi işaret etmeyen bu çağ, aynı zamanda müzik, tarih ve politikaya duyulan ilginin de başlangıcıdır. Bireylerin ahlaka, otoriteye, verili sistemlere olumlu ya da olumsuz tavır almaları, isyan süreçleri de bu dönemde gelişir. Hem baba hem de horoz otoriter, katı, cezalandırıcı, tehdit edici yönleri ile başlangıçta, genç kızın isyan duygularını harekete geçirir. "Horoz" ve "Dünyanın Nizamı" hikâyelerinde kendini bulma çağında olduğu anlaşılan genç kız, otoriteye karşı çıkma ile kendisine yön tayin edecek gücü arar. Dolayısıyla genç kız, kendisine "baba ve horoz" gösterenleri ile sunulan iktidarın dışında eskisini parçalamak (horozu öldürmek) suretiyle yeni bir otorite bulmaya çalışsa da iktidar kavramına güven duymaz. Ancak annesinin telkinleri, kümesin bozulan düzeni, onun içine korku salarken aynı zamanda da hegemonik olana itaat eder. Annesinden ve kadınlık genlerinden mirasın etkileşime girmesi sonucu genç kızın "Horoz" hikâyesindeki tutumu "Dünyanın Nizamı" hikâyesinde değişikliğe uğrar. Zihin dünyasında keskin bir dönüşüm gerçekleşir ve önceden reddettiği geleneksel anlayışa katıldığını ifade eder. O tüm reddedişlerini "güvenli olmayan otoritelere duyulan gereksinimi itiraf ediş biçimi[ne]" (Sennett, 2005, s. 36) dönüştürür. Mevcut baba otoritesini reddetme yerine söz konusu eril güce bağlanır, erkek egemenliğini zevkli bir teslimiyet şeklinde değerlendirmeye başlar. Böylece kadınları ve tavukları eril hegemonyanın kurbanı olarak gören genç kız, daha önce ceza olarak gördüklerini hâlihazırda haklı bir disiplin yöntemi kabul eder. Bunu da kendi hayatında uygulamaya karar verir. "Dünyanın Nizamı" başlıklı hikâyenin sonunda açık pencereden esen rüzgâra karşı durarak kümesteki düzensizliği gidermek için annesine, kümeste horoza ihtiyaç duyulduğunu söyler. Annesi kızına, üşüyebileceği için sırtına bir şey alması gerektiğini söyler; ancak rüyasında horozun kendini gagalaması, eziyet etmesinin verdiği hazzı duyumsayan genç kız annesine dönerek "yalnız kümesin nizamını değil, başka nizamları da bozmamalı!" (Ömer Seyfettin, s. 492) der ve dünyanın nizamını bozmamak gerektiğini belirtir, evlenmek istediğini sezdirir.

SONUÇ

İnsan, kendisine doğuştan verili biyolojik bedeninin özelliklerine göre kadın ve erkek olarak ayrılır. Bu durum, onun tercihinden bağımsızdır. Fakat zamanla kadın ve erkek arasında görev dağılımı yapmak ve onlara belirli roller biçmek biyolojik cinsler arasındaki farkı toplumsal, siyasal alana taşıyarak kadınlık ve erkeklik inşasında bulunmak toplumsal cinsiyeti doğurur. Toplumsal cinsiyet kurgusu ile erkek, bedeninin anatomik açıdan kuvvetli oluşunu toplumsal alana da taşır; fiziksel özelliklerini imgesel bağlamda ayrıcalık olarak kullanır. Kendisini güçlü, akıllı, bilgili, yönetme kabiliyeti yüksek, kadınları ve güçsüzleri hâkimiyeti altına alma yetisini kendinde görür. Bunu öteki konumdaki kadınlara kabul ettirirken kadını pasiflik, sakınma, ev içi sınırlı eylemde bulunma, erkeğe itaat etme ile görevlendirir. Bu durum kendi içinde de güçlü erkeğin güçsüzü, güçlü kadının güçsüz kadını ezmesi/otoritesi altına alması şeklinde farklı varyantlara da ayrılır. Böylece güçlü olanın hâkim olduğu iktidar alanları yaratılır. Erkeklik söyleminin devamlılık kazanmasının ve bir sürece dönüşmesinin önemli sorumlusu bu duruma rıza gösteren güçsüzlerdir. Çünkü hiyerarşinin gerekliliğini, erkeklik gösterenlerinin olağan imgeler olduğunu, toplumsal düzeni sağlamak adına başka türüsünün imkânsızlığını düşündürmek, insanların kendi rızalarını alarak itaatkâr bedenler yaratma yöntemlerindedir. Toplumda kadının ikincil konuma yerleştirilmesinde de kadınların kendi rızalarıyla itaati seçmiş 'gibi' görünmeleri ve bunun gerekliliğini kendinden sonraki nesillere aktarma çabaları dikkat çeker. Kendilik değerlerini kurmaya çalışan, mevcut sistemi sorgulayan kadınlar ise, 'deli', 'ahlaksız', 'kötü', 'cadı' vb. sıfatlarla hem kadınlar hem de erkekler tarafından ötekileştirilirken düşünceleri ve söylemleri de değersizleştirilir. "Horoz" ve "Dünyanın Nizamı" hikâyelerindeki genç kız da özellikle annesi tarafından deli olarak nitelendirilir. O da kendine benzeyen diğer kızlar gibi kabul görmüş söyleme dâhil oluncaya kadar dışlanır.

Bireysel ve millî bağlamda benlik ve kimlik arayışını eserlerinin tematik düzlemine yerleştiren Ömer Seyfettin, “Horoz” ve “Dünyanın Nizamı” adlı hikâyelerinde toplumsal cinsiyetin hiyerarşik düzenini hem kadınlar hem de erkekler cephesinden katmanlı biçimde kurguya taşır. İki hikâyede de önce erkeğin kadına üstünlüğünü konu edinerek fiziksel ve psikolojik şiddet uygulaması; özelde evin genelde toplumun efendisi olma hakkını kendinde görmesi ve bunun kadın tarafından onaylanması işlenir. İkinci katmanda güçlü erkeğin ya da baba konumundaki kişinin kendinden güçsüz ya da küçük erkeğe/oğula kendi hâkimiyetini tanıtmaması ve baba varken onların söz haklarının olmaması; ancak babadan sonra veya kendi evleri olduğunda babanın tüm işlevini doğal hakları kabul etmeleri ve bunun da kadın tarafından onaylanması dile getirilir.

Anne, toplumun cinsiyetin kadınlara yüklediği güçsüz kalma, erkeğin öfkesi karşısında sükûnetini koruma görevlerini her iki hikâyede de yerine getirir. Hiyerarşik düzeni korumak ve devamlılığını sağlamakta erkeğin en önemli destekçisidir. Mevcut hegemonyayı değiştirecek potansiyel güçleri susturma ve bastırma yoluyla eril dünyanın savunucusudur. Genç kız ise önceleri anneden farklıdır. Horoz özelinde baba ve erkek egemen dünyaya karşı gelmek, kendi varlığını kabul ettirmek ve edilgen durumdan kurtulmak için sembolik düzlemde tavuklardan başlayarak tüm dişileri kurtarmak amacıyla horozu öldürür. Onun bu tavrı, erkek egemen dünyaya kendi bireysel dünyasında başkaldırı niyetiyle gerçekleşir. Babasına ya da ağabeylerine karşı isyankâr tavır almaz, onlardan hesap sormaz, bütün öfkesini horozdan çıkarır. Onun horozu öldürmedeki bu tutumunun ardında başkaldırının yanı sıra saldırganlık, zorbalık ve üstünlük biçimlerinin tüm dişileri etkisi altına alma endişesine karşı savunma isteği yer alır. Çünkü horozun statü ve güç göstereni durumundaki mekânda/kümeşte tavuklar ötekileştirilirken evde de baba için herkes ötekidir. Dolayısıyla genç kızın, var olan otoriteye/horozun otoritesine duyduğu korku, genel manada otoriteye ilişkin korkusunun yansımasıdır. Bu korkudan kurtulabilmek için kendi üstünlüğünü ve eril gücünü -korkulan olma, öldürme ve başkalarının yaşamlarına yön verme yetkisini elinde bulundurma- ötekine kabul ettirme ihtiyacı duyar. Gücü elinde bulundurma arzusuyla hareket eden, “şiddeti güçlü olanın” yetkesini reddederek onun baskısına karşı koymak, kendini efendi ilan edenlerin meşruiyetini geçersiz kılmak için onları reddetme yolunu seçer. Güçlü olmanın düşünüyü kurarken bunu güçlü gördüğü nesneyi öldürerek gerçekleştirir. Böylece eylemi ve niyeti çatışan genç kız, güçlü olmayı öldürme ve şiddet bağlantısından koparamaz. Bu davranışlarında “erkek olma” düşlemi sezilen genç kız erkeğe imrenme, kadınlık işlevlerini yadsıma, ayrımcılık karşısında duygu karmaşası yaşar. Genç kızın erkek egemenliğini yadsıyan tavrı, aynı zamanda ona güvenli alan da sağlar ve otorite/baba/erkek ile arasındaki bağı güçlendirir. “Horoz” hikâyesinde erkeğin baskının, şiddetin, köleşmenin kaynağı olarak algıladığı için horozu öldürüp erkek egemen dünyadan kurtulmak isterken “Dünyanın Nizamı” hikâyesinde bunun tersinin olabileceğini kabullenir. Rüyasında, öldürdüğü horoz/erkek tarafından şiddete maruz bırakıldığını görüp uyandığında bunun kendi bedeni üzerinde haz duygusunun üretiminde önemli olduğunu düşünmeye başlar.

Türk edebiyatının güçlü kalemlerinden Ömer Seyfettin, kadın ve erkek arasındaki hiyerarşik ilişkiyi değerlendirdiği “Horoz” ve “Dünyanın Nizamı” hikâyelerinde erkek egemenliğini sorgular. Erkeğin simgesi olarak sunduğu horozun kümeşteki egemenliği ile babanın evdeki hükümdarlığını bütünlediği iki hikâyede de insan dışındaki canlılardan ve durumlardan örnekler sunar.

SUMMARY

In the stage of building a personal entity and collective identity, humans cannot act independent of social norms in their attempts to define the self and the other. These norms first arise under the categorizations based on biological sexes (male and female) and bring about the development of gender in the course of time. Man who is anatomically more powerful compared to woman makes use of such advantage in the public sphere. He ascribes power, intelligence,

knowledge, reasoning and management skills to himself while charging subordinates with obedience. Symbolically taking the physical characteristics of the body as a privilege, man assigns dominated woman as the defender of the domain of power so as to ensure that the authority/power established in the new order does not become discredited. He presents the most obedient as "the ideal image" and helps her to secure a distinguished place in the society. On the other hand, he attributes various undesired qualities to the insurgent females who act out of the tailored box such as "evil", "jezebel", "witch" or "hysteric" and strives to alienate her from the society. Thus woman is given the chance to survive as long as she carries out her duties imposed by man. However, this does not only apply to biological females but also to powerless males. Both women and powerless men internalize the roles assigned to them in time and choose to voluntarily approve and support the strong male's supremacy. Such behaviours of the male and female components of the society create a hierarchical order which starts with and expands from the domestic behaviours of both parents. The powerless who seem to be an important supporter of the transformation of the order into a process take it for granted that the hierarchy is necessary, that those who exhibit masculinity are the *normal* figures and that there is no other way for the continuity of the social order. Omer Seyfettin, who successfully reflects the behavioural norms of his society in his works, fictionalizes the self and identity perceptions in his works "the Rooster" and "the World's Order" through men and women who bequeath the hierarchical order of gender roles to the next generations. Both stories depict the physical and psychological violence against women, man's self-righteousness about being the head of the household and the justification of it by women. Secondly, the stories describe the man in power or father who introduces himself to a powerless man or his son and narrate that the latter can only claim manhood or power and women may approve of it only after his father or after he has his own home. The girl who is the protagonist of "the Rooster" kills the rooster in order to break off the male dominant world for she takes the rooster as the cause of submission. However, in "the World's Order", she resigns herself to this submission. Having dreamed that she was exposed to violence by a rooster, she wakes up and contemplates on the production of the sense of pleasure in her own body due to the dream. This study refers to the stories titled "the Rooster" (Horoz), and "the World's Order" (Dünyanın Nizamı) by Omer Seyfettin in order to evaluate the power of the rooster in a coop and of father in a house and the transfer of this power to the next generations as a mode of cultural inheritance.

Makale Bilgileri

Etik Kurul Kararı:	Etik Kurul Kararı gerektiren bir çalışma değildir.
Katılımcı Rızası:	Katılımcı rızası gerektiren bir çalışma değildir.
Mali Destek:	Çalışma için herhangi bir kurum ve projeden mali destek alınmamıştır.
Çıkar Çatışması:	Çalışmada kişiler ve kurumlar arası çıkar çatışması bulunmamaktadır.
Telif Hakları:	Çalışmada telif hakkı gerektirecek resim vs kullanılmamıştır.

Article Information

Ethics Committee Approval:	It is not a study that requires an Ethics Committee Approval.
Informed Consent:	It is not a study that requires informed consent.
Financial Support:	No financial support was received from any institution or project for the study.
Conflict of Interest:	There is no conflict of interest between individuals and institutions in the study.
Copyrights:	No images, etc., that require copyright, were used in the study.

KAYNAKÇA

- Apaydın, M. (2006). Ömer Seyfettin'in öykülerinde hiciv ve mizah öğeleri. (H. Argunşah-A. Demir, hazırlayan.). *Ömer Seyfettin'i yeniden okumak* içinde (s. 13-36). Kayseri: Erciyes Üniversitesi Matbaası.
- Argunşah, H. (2006). Ömer Seyfettin'in tarihi hikâyelerinde kişileştirme. (H. Argunşah-A. Demir, hazırlayan.). *Ömer Seyfetti'i yeniden okumak* içinde (s. 37-57). Kayseri: Erciyes Üniversitesi Matbaası.
- Atasoy, A. & Temizkan, M. (2020). Ömer Seyfettin'in Horoz ve Dünyanın Nizamı hikâyelerini modernizm çerçevesinde okumamak. *Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Dergisi*. 43, 1-18, doi: [10.21497/sefad.755468](https://doi.org/10.21497/sefad.755468)
- Connell, R.W. (2019). *Erkeklikler*. (N. Konukçu, Çev.). Ankara: Phoenix.
- Durmuş, M. (2014). *Ömer Seyfettin'in anlatılarında kendilik bilinci ve öteki*. Ankara: Karadeniz Dergi Yayınları.
- Eliuz, Ü. (2009). *Tanzimat dönemi anlatılarında feminist söylem*. Trabzon: Serander Yayınları.
- Ergun, Z. (2009). *Erkeğin yittiği yerde*. İstanbul: Everest Yayınları.
- Güdekli, A. (2016). *Küresel erkek(lik) ve medya*. Konya: Literatürk Academia.
- Günay Erkol, Ç. (2019). *Yaralı erkeklikler 12 Mart romanlarında yalnızlık, yabancılaşma ve öfke*. Ankara: Ayizi Yayınları.
- Horney, K. (1998). *Kadının ruhsal yapısı*. (N. Şarman, Çev.). İstanbul: Payel Yayınevi.
- Öksüz Güneş, E. (2020). *Milli edebiyat dönemi hikâyelerinde hegemonik ilişkiler: erkeklik*. Ankara: Gece Kitaplığı.
- Ömer Seyfettin Hikâyeler 2*. (2020). (H. Argunşah, Haz.). İstanbul: Dergâh Yayınları.
- Sancar, S. (2013). *Erkeklik: imkânsız iktidar*. İstanbul: Metis Yayınları.
- Sennett, R. (2005). *Otorite*. (K. Durand, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- Türk, H. B. (2011). Hegemonik erkek(lik) ve kültürel temsil: 'çirkin kral kurtlar vadisinde yürüyor'. İlker Erdoğan (Ed.) *Medyada hegemonik erkek(lik) ve temsil* içinde (s. 163-211). İstanbul: Kalkedon Yayınları.